

colecția monografii

ANDREEA-CLAUDIA PĂUN (AGAPIE)

**PROBLEMATICI ȘI PARTICULARITĂȚI
ALE DREPTULUI LA INFORMAȚIE**
PERSPECTIVĂ NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

ANDREEA-CLAUDIA PĂUN (AGAPIE)

**PROBLEMATICI
ȘI PARTICULARITĂȚI
ALE DREPTULUI LA INFORMAȚIE**

PERSPECTIVĂ NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

Universul Juridic
București
- 2024 -

PARTEA I

Capitolul 1

Dreptul la informație în sistemul constituțional român

Secțiunea 1. Consacrarea constituțională a dreptului la informație

Apariția drepturilor și a libertăților la nivel social și statal a fost legată în mod indisolubil de necesitatea protecției integrității corporale a persoanelor. După cum remarcă Jean-Jacques Rousseau, „paza propriei vieți este prima lege a omului”⁶. Trecerea de la starea de natură (starea în care indivizii sunt egali între ei și se supun ordinii naturale) la starea civilă (starea în care indivizii își cedează o parte din libertate, supunându-se astfel unei ordini sociale) a condus la protecția drepturilor individuale.

La nivelul statului român, drepturile omului au devenit „obiect al dreptului constituțional și parte componentă a Constituției din momentul adoptării legii fundamentale din 1991”⁷. Astfel, art. 1 alin. (3) din Constituția României din 1991 a prevăzut faptul că drepturile și libertățile cetățenilor sunt considerate valori supreme și sunt garantate. De asemenea, art. 15 alin. (1) institua faptul că cetățenii beneficiază de drepturile consacrate atât la nivel constituțional, cât și la nivel infraconstituțional, în acest din urmă caz, constituantul român utilizând terminologia „prin alte legi”.

În anul 1994, România a devenit parte la Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care consacră o serie de drepturi și libertăți precum dreptul la viață, dreptul la liberă exprimare, dreptul la un proces echitabil, dreptul de proprietate, libertatea individuală. La nivel internațional, s-a remarcat faptul că procesul de consacrare a drepturilor omului și a protecției acestora a fost determinat cu precădere de consecințele produse după al Doilea Război Mondial, fiind apreciat drept o „reacție la atrocitățile comise împotriva ființei umane”⁸.

---

⁶ Jean-Jacques ROUSSEAU, *Contractul social sau principiile dreptului politic*, op. cit., p. 24.

⁷ Ion DOGARU, Nicolae POPA, Dan Claudiu DĂNIȘOR, Sevastian CERCEL, *Bazele dreptului civil, Vol. I, Teoria Generală*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 96.

⁸ Grigoriانا Manuela PREDUCA, *Drepturile omului – valențe juridice și canonice*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 2.

În ceea ce privește consacrarea dreptului la informație la nivel intern, este necesară o analiză a contextului istoric⁹. Până la adoptarea primei Constituții române, s-a apreciat faptul că au avut valoare de lege fundamentală Regulamentele Organice aplicate în Valahia și Moldova, în perioada 1831 și 1832. Acestea au fost urmate de adoptarea Convenției de la Paris din anul 1858 – Convențiune pentru organizarea definitivă a Principatelor Unite Române, publicată în Monitorul Oficial la 7 august 1858, care în cadrul art. 1 reliefa constituirea Principatelor Moldovei și ale Valahiei sub denumirea de „Principatele Unite Moldova și Valahia”. Convenția, considerată drept prima Constituție română, prevedea libera administrare a Principatelor, fără amestecul Imperiului Otoman, iar puterea publică era încredințată Domnului (Hospodar) și Adunării electivă, cu participarea unei comisii centrale¹⁰. Convenția de la Paris a fost considerată punctul de pornire pentru dezvoltarea statului român, aceasta garantând libertatea individuală, egalitatea în fața legii¹¹, instituind, totodată, cadrul privind exproprierea cetățenilor (care urma să se realizeze numai pentru pricină de interes public și prin despăgubire), precum și alte categorii de drepturi. Ulterior adoptării Convenției de la Paris, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a propus spre aprobare Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris, „un act adițional la Convențiune, care continuă să fie Constituția României până la 1 iulie 1866”¹². În conformitate cu Statutul, puterile publice erau încredințate Domnului, Adunării ponderatorii și Adunării electivă. Inițiativa legilor aparținea exclusiv Domnului, cu ajutorul Consiliului de Stat¹³.

Prima Constituție a României a fost adoptată după Unirea Principatelor Române, respectiv unirea dintre Moldova și Țara Românească, sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza. Prin Unirea de la 1859, „românii de pretutindeni urmăreau cu cel mai mare interes actele de progres ale noului stat”¹⁴. S-a remarcat faptul că actul unirii a contribuit la dezvoltarea poporului român,

---

⁹ A se vedea și Andreea-Claudia AGAPIE (PĂUN), *Dreptul la informație în România – exigențe constituționale, infraconstituționale și jurisprudențiale*, PR nr. 2/2021, pp. 64-83.

¹⁰ Potrivit art. 3 din Convenția din 7 august 1858 pentru organizarea definitivă a Principatelor Unite Române, puterile publice urmau a fi încredințate în fiecare Principat unui Hospodar sau unei Adunări electivă, care urmau să lucreze în cazurile prevăzute de Convenție, cu participarea Comisiei centrale, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/21852>.

¹¹ Potrivit art. 46 din Convenție, moldovenii și românii erau considerați toți deopotrivă înaintea legii, urmând ca aceștia să poată ocupa funcții publice în ambele Principate, *cit. supra*.

¹² Eleodor FOCȘENEANU, *Istoria constituțională a României 1859-1991*, ed. a II-a, Ed. Humanitas, București, 1998, p. 23.

¹³ A se vedea, în acest sens, Statutul Dezvoltător al Convenției din 7/19 august 1864, publicat în M. Of. nr. 146 din 15 iulie 1864.

¹⁴ Ioan Dimitrie SUCIU, *Unitatea poporului român. Contribuții istorice bănățene*, Ed. Facla, Timișoara, 1980, p. 111.